

KÜLÜGY-HADÜGY

Budapest, 1914. augusztus 23-án ..... HETI SZEMLE ..... I. évfolyam, 18. szám

Szerkeszti: Szilágyi Lajos dr., cs. és kir. kamarás. o Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Népszínház-utca 16

Előfizetési ára: negyedévre 4 K, egész évre 16 K. Egyes szám 30 fillér. Vasárnaponként jelenik meg. Telefon: József 51-15

Tartalom:

Győznünk kell, győzni fogunk!

Az első hőstett. (Hiteles leírás.)

Őfelsége születésnapján.

(Egy ezredparancsnok pohárköszöntője.)

Orosz hatalmi törekvések.

(Vázlattal.)

A Földközi tengeri francia hajóraj.

Hötzendorfi Conrád Ferenc báró.

(Hadműveleteink tervezője.)

A világháboru.

A diplomáciai és a hadiesemények naplója. (Négy vázlattal.)

Egy nyugalmazott tábornok szózata volt ezredéhez.

A „Feldbinde“ és a „Kartusche“

A nazarenius katona.

Az ellenség előtt . . .

Svédország közbelépése.

Győznünk kell — győzni fogunk!

Dermesztő lidércnyomástól szabadult fel a közvélemény, általános megkönnyebbülés váltotta fel a már-már végletekig felzaklatott kedélyeket! Elérkezett a nagy leszámolás ideje, mely már évek óta kísértett, de melynek bekövetkeztét azért senki sem tudta, senki sem akarta komolyan hinni!

Most azonban, mikor monarchiánk erélyes és öntudatos fellépése színvallásra kényszerítette ellenfeleinket, kiderült, hogy azok mindenre inkább hajlandók, mintsem monarchiánknak az ő tekintélyének megfelelő elégtételt megadják, mindenki természetesnek találta, hogy nem felelhettünk erre másképpen, mint az általános mozgósítással!

Senki sem képzelhette el azt a paroxizmus határáig menő tömeglelkedést, amelyet monarchiánk erélyes lépése az ország minden rétegében előidézett. Egy csapásra háttérbe szorult a belpolitika, amely nálunk a kedélyeket leginkább foglalkoztatja, háttérbe szorult a pártpolitikai gyűlölködés, lecsillapultak a szenvedélyek s Magyarországon minden ember egy felemelő érzésben, — a hazaszeretetben egyesül.

Meglehet állapítani, hogy ezuttal az ország közvéleménye is a háború mellett döntött. A nagy kulturnemzetek történetében a legtrikább eset, hogy az ország minden polgára, a társadalom minden rétege ennyire egybehangzóan, egy lélekkel, szívvvel és lelkesedéssel kívánja a háborút. A jelen esetben pedig így áll a helyzet s legfőbb Hadurunk, szeretett öreg Királyunk hadüzenete csak az egész nemzet közóhajtását pecsételte meg. A népakarat teljesült, amely hála az Égnek, az ország összes nemzetiségeit egy érzésbe forrasztotta össze.

Mily ritka s mily lelkesítő egy népszerű háború! Ez maga már egy félgőzelem! A másik felet pedig ki fogja küzdeni vitéz haderőnk, amelynek hatalmas szervezetét a mozgósítás napjaiban mindnyájunknak alkalma volt megbámulni. Most láthattuk, hogy mennyire nem volt túlzás az, amikor azt állítottuk, hogy hadseregünk egészen össze van növe társadalmunkkal; mindenki előtt világosan áll a tény, hogy a hadsereg egy olyan élő szerve társadalmunknak, amelynek gyökere belenyúlik minden családnak életébe!

Magyarország egész társadalmát éppen a hadsereg füzi ma egy hatalmas rokon kötelékbe. A legidegenebb emberek is mint rokonok, mint jó barátok beszélgetnek egymással s cserélik ki érzelmeiket, gondolataikat. A társadalom széles

köréből meríti tehát haderőnk a további lelkesedést is, amely kell, hogy győzelemre vezesse fegyvereinket!

Nincs kitől félnünk! Ő Felsége mozgósítási parancsa milliókat állít fegyverbe, — s a millió szurony mögött ugyanannyi lelkes férfi szív dobog, a mely meghatványozza a fegyverek erejét.

Az ország ilyen hangulata mellett, vitéz hadseregünk ilyen kitűnő felkészültsége mellett: **igazságos ügyünk csak diadalt arathat!**

Simon Elemér.

Az első hőstett.

A cs. és kir. hadsereg augusztus 11-én kelt Rendeleti Közlönye hozta a mostani háborúban kitűnt Bublay Herman cs. és kir. sorhajóhadnagy legfelsőbb kitüntetését. Bublay „elismerésüül az ellenség előtti vitéz magatartásának“ a hadi díszítményes katonai érdemkeresztet kapta. Ő az első tiszt, kit e háborúban kitüntettek. Hőstettéről a következő hiteles leírást kaptuk:

Bublay Herman sorhajóhadnagy a Körös, Szamos, Bodrog és Temes monitorokból álló Dunaflotilához volt beosztva és egy olyan jelzőcsónakot vezényelt, melynek egyetlen egy géppuska volt a fegyverzete. Feladata volt, hogy a hadianyaggal megrakott gőzhajókat Belgrád előtt elkísérje. Egy ilyen alkalommal a belgrádi parton levő lövészfedezékekből és ütegállásokból a gőzhajókat heves puska és ágyutűzzel árasztották el. Bublay anélkül, hogy egy pillanatig gondolkozott volna, a jelzőcsónakot a szerb part felé irányította és hogy az ellenség tüzét magára vonja, hirtelen megállította iárművét s egyetlen géppuskájából az ellenséges állásokra élénken tüzelgetni kezdett. Erre a szerb golyó és gránát záporosó a merész kis járóműre összpontosult s a gőzhajóknak minden veszteség nélkül sikerült rendeltetési helyükre eljutni. Dacára a megszakítás nélküli ellenséges lövedékszopornak, úgy Bublay, mint legénysége csodálatosképen sértetlen maradt és a kis vasbádognál épült védtelen csónak sem szenvedett sérülést.

Bublay sorhajóhadnagy 1885. évben született, 1904-ben a fiumei tengerészakadémiából mint másodosztályú tengerész hadapródot avatták föl, 1913. május 1-én lett sorhajóhadnagy. A főváros előkelő társaságában mint rendkívül szeretetreméltó, nagyműveltségű, kiváló úriembert ismerik. Fia Bublay Ferdinand nyug. ellentengernagynak. Örömmel

és büszkeséggel örökitettük meg hőstét, mint ragyogó példáját tengerésztünk kiváló tisztikarában uralgó lélekjelenlétnek és haláltmegvető bátorság-nak!

Őfelsége születésnapján.

— Egy ezredparancsnok pohárköszöntője. —

B — vidéki nagyközségben az ideiglenesen ott tartózkodó egyik honvéd ezredünk kitoró lelkesedéssel ünnepelte augusztus 18-án O Felségét a királyt. A tisztikar diszebédjén nyújtódi Jancsó Árpád alezredes, ezredparancsnok a következő magas szárnyalású beszédet mondotta.

Igen tisztelt Uraim! Kedves Barátaim!

Ahitattal eltelve szokta az egész ország lakossága e napot. — Felséges királyunk és Urunk születés napját. — megünnepelni s ezen ünnephez az egész művelt világ hódolata szokott csatlakozni.

A mai ünnepnapon nincs meg ez a szokott összhang az egész világon. Egy irányunkban gyűlölettel eltelt nemzet kormányának perfid eljárása. — melyet megtorlás nélkül hagyni a becstelenséggel lett volna egyenlő — egész Európát lángba borította. Nem egy kulturálisan, hanem több hatalmas nemzetet az ocsmány, vérlázító orgyilkos gaztettet pártfogásába vette, s forrón szeretett öreg királyunk életének alkonyát, ki Európa békéjének megóvása érdekében oly sok áldozatot hozott. — ez által megkeserítette.

De bármilyen sok és hatalmas ellenséggel állunk is szemben, s bármilyen megpróbáltatásoknak is van szegény magyar hazánk kitéve, a mi lelkesedésünk, hazaszeretetünk és királyhűségünk nem hogy csökkent volna, hanem az egész ország részéről oly kitoró lelkesedésben nyilvánul meg, mely még a magyar történelemben is páratlanul áll!

Büszkén mondhatjuk, hogy az ország összes népei nemzetiség és valláskülönbség nélkül egy szívvvel, egy lélekkel a legnagyobb lelkesedéssel tömörülnek a trón és haza védelmére. — méltó büszkeséggel mondhatjuk ezt még inkább a monarchia hadba vonuló összes csapataira, — melyeknek legénysége tisztjeikkel összeforvva, lelkesedésben egvaránt fölülmúlni iparkodnak, s a költő szavai szerint:

Virágot tűznek kalapjaik mellé
S „együtt“ dalolnak a harc mezején!

Mi is egy ilyen hadba vonuló ezred vagyunk, mely mint a gomba nőtt ki tegnaptól mára a földből, melynek ugyan más tradíciója még nincs, mint a magunkal hozott, apáinktól és őseinktől örökölt rajongó királyhűség és hazaszeretet, mely működésünk alapkövét is képezi, de ez elég nekünk, mert ez másra, mint a d a d a t r a nem vezethet!

Megingathatatlan a bizalmam, hogy egy-oly csapat, melvnel az erkölcsi tényezők ilv magas fokon állanak, becsületesen meg fogja állani helyét, bárhova kerüljön is.

Ezen sziklaszilárd bizalomtól áthatva mertem nevetekben és az egész ezred legénysége nevében ezredünk részére hadi lobogót kérni, hogy mindig láthatóan szemünk előtt legyen az a kötelesség, melyet tőlünk a Király és haza bizalommal elvár.

Ezen sziklaszilárd bizalomtól áthatva mertem továbbá kedves Barátaim nevetekben és az egész ezred legénysége nevében lelkesült hódolatunkat Ó Felső, felséges Királyunk és Urunk trónja számolvához a következő sürgönyvel elhelyezni:

**Ő cs. és kir. Felsője katonai irodája
Wien.**

A . . . . és . . . . mozgósított és jelenleg még összpontosított. — és a hadiszintérre való irányítását epedve váró menetkész és harci vágytól égő . . . . ezred tisztikara és legénysége nevében bátorkodom Ó Felsője legmagasabb születésnapja alkalmából alázatosan kérni, hogy a felséges Trón és Haza iránti kitörő lelkesedésünkkel és ragaszkodó szeretetünkkel áthatott legalázatosabb hódolatunkat Ó Felsője szeretett Királyunk és Hadurunk legmagasabb színe elé, a trón számolvához méltóztassék előterjeszteni, azon szent fogadalmunkkal, hogy ezen újonnan alakult ezred méltó akar lenni és az is lesz Ó Felsője hagyományokban és dicsőségben gazdag többi ezredeihez. Jancsó Árpád alezredes, a m. kir. . . . ezredparancsnoka.

Amint láthatjátok, bizalmam megingathatlan bennetek; örömünket, bizalmunkat, harcrakész lelkesültségünket csak fokozhatja azon hivatalos híradás is, mely fegyvereink fényes győzelmét hirdeti, melyek nagy eredményről számolnak be, mert amint Ti is tudjátok, csapataink átlépték Sabacnál a Szávát, Losnicánál pedig a Drinát, s kétségtelesen, hogy csapataink más helyen is átlépték Szerbia határát.

Északi ellenségünkkel szemben szintén sikerrel foly előnyomulásunk és győzedelmes seregeink gyürüje ugyazsakon, mint délen nyomja az ellenséget országuk belseje felé.

Ilv sok kedvező körülmény közöttünk van ezen ünnepnapon, hogy fokozott bizalommal és szeretettel fordulunk Felsője királyunk magas személye felé, s kériük rá a Mindenható olalmát, fegyvereire pedig hadiszereksét, dicsőséget és fényes győzelmet, hogy majdan újból a béke napjaiban boldogan ünnepelelhessük meg sok éven t szeretett királyunkat népei és rajonással szerető katonái öröme, boldogulására és büszkeségére!

Felhívlak benneteket, hogy Ó Felsője egészségére, jóvöltára, fegyverei diadalmára ürítsük poharainkat, s lelkesedve kiáltjuk, hogy Ó Felsője, szeretett királyunk és legfelsőbb hadurunk sokáig éljen!

Orosz hatalmi törekvések.

AZ OROSZ ASPIRÁCIÓK TERKÉPE

A magyar sajtó a mai viszonyok szerint akkor teljesíti legnemesebb és leg-hazafiasabb feladatát, amikor a valódi tényállások ismeretével felszabadítja közönségünket az alól a sok előítélet és babonás respektus alól, amellyel Oroszországgal szemben eddigelé viseltettünk. Az is helytelen felfogás volna ugyan, ha ellenségünket bármi oknál fogva lekicsinyelnénk, mert taktikai szempontból egyáltalában nem volna célravezető. De megszámláltatásuk és felbecslésük órája elérkezett. Semmi sem hiábavaló most, ami ennek az országnak és ennek a népnek tárgyilagos megismerésére vezet.

Oroszország régi és közelmúlt hatalmi törekvései legjobban rámutatnak ennek az északi államnak Achilles-sarkaira. Ismerjük nagyon jól ezeket a könnyen sebezhető pontokat, magukból a jelenségekből kiolvastuk az orosz császári levéltár legtitkosabb írásait és diplomáciai fondorkodásait, s már rá is nyomtuk a kezünket összes ütőereikre.

Nem csupán agyaglábai voltak ennek az északi kolosszusnak, ha már hasonlatosan kell élnünk — hanem híján voltak a szerves élet egvik legszükségesebb követelményének, a lélekzösszerveknek. *Olyan hatalmas földterület, a mely magában véve csaknem külön világrészt alkot, nyílt tenger nélkül nem egyéb mozdulatlan, életképtelen testnél.* Ha az orosz hatalmi törekvéseket és területhódításokat a maguk rugói szerint mérlegeljük, arra a következtetésre jutunk egy részről, hogy ennek az országnak egvik leáletbevágóbb kérdése az volt, hogy Európában is, meg Ázsia földjén is szabad tengerhez jusson. Nagy Péter cár óta havgományszerüleg ez adott legnagyobb gondot a kormányzó elméknek, legtöbb hadjárataknak ez volt a végső célja. Érezték, hogy a Balti-tenger nem az övék, mert a Skagerrak, a Kattegat felett idegen nemzetek öröködnék. Az ország fővárosához vezet ez az út, s amely pillanatban ezeket a tengerszorosokat idegen nemzet elzárja, abban a pillanatban Szentpétervár sorsa megvan pecsételve. Ma annál is inkább, mert az elpusztult balti flotta még nincsen kiépítve.

A Fekete-tenger partvidékein egész

az 1877—8-iki orosz—török háborúig bezárólag bármily nagy arányokban őrvekeztek is tért hódítani fegyverrel és gazdasági eszközökkel, ez a hatalmas beltenger is csak holt víz maradt a számukra. Pedig a tengerpart felerésze az ő hatalmukba került. Amíg azonban a mai nemzetközi jog fennáll és amíg a Boszporuszra és Dardanellákra a török erődítmények ágyúi néznek, addig akár hadászati, akár kereskedelmi tekintetben ennek a tengernek az értéke is minden órában illuzóriussá válhat. Ha ezeket a tengerszorosokat Törökország egy adott pillanatban aknákkal elzárja — *mint ahogyan most történt* — akkor Oroszország erről az oldaláról is egyetlen ütésre megbénul.

A harmadik tenger felé vezető kijárat Vladivostoknál van. Ez az egyedüli használható kikötője egész Szibériának. A transziberiai vasut révén bármennyire idekapcsolódik is az európai Oroszországhoz, ennek az utóbbinak védelme vagy bárminemű biztonsága szempontjából jelentősége teljesen eltörpül. Az a rengeteg távolság, amely Szentpétervár és Vladivostok között van, csaknem lehetetlenné teszi ennek a kikötőnek katonai szempontból való érvényesülését. Láttuk az orosz—japán háborúban. S ha ezenfelül ideszámítjuk még, hogy Korea és az egész japáni szigetország egy áttörhetetlen szoros vasgyűrűt képez a vladivostoki tengeröböl körül, akkor tökéletesen tiszta képet alkotunk magunknak arról, hogy mennvi az értéke ennek a harmadik tengernek is.

Oroszországnak valóságban nincs szerencséje a tengervíz körül. S mivel ez a mai helyzete különböző bonvodalmak együttműködése esetére *a biztos megfulladáshoz vezethetne hadászati és gazdasági téren*, magától értetődik, hogy már két évszázad óta azon volt minden orosz kormány, hogy nyílt tengert és vele együtt biztos létalapot biztosítson a birodalomnak. Így kell megítélni már Nagy Péter cár kora óta azt a folyton fel-felbukkanó törekvést, hogy Konstantinápoly és vele együtt a Fekete-tenger kulcsa orosz kézre kerüljön. A XVII. században kezdődő és a Kaukázus birtokáért folytatott kétszáz esztendőös küzdelemnek tulajdonképpen az volt a főcélja, hogy Oroszország kijuthasson a Perzsa-öbölhöz. A perzsi zavarokba való beavatkozásnak és a tavalyi évben a bakhtiárokkal folytatott csatározásoknak semmi közük sem volt bizonyos humanisztikus elvekhez, amelyek Perzsiá belső békéjének a helyreállítását lettek volna hivatva előidézni. A politika nyilvánvaló volt: ürügyet találni arra, hogy Oroszország Perzsián keresztül elérhesse a szabad vizeket. Anglia beavatkozása folytán a terv nem sikerült, sőt éppen visszajára fordult, mert Perzsiát ez a két hatalmas hallgatólágon kettéosztotta ugyan, de olyanformán, hogy a tenger felé eső részt Anglia kapta s az északi, kevésbé értékes szárazföldi zóna került csak orosz érdekkörökbe. Ugy látszik, India birtoklása miatt történt ez ilyenképpen.

Más irányba kellett tehát fordulni. A legutóbbi balkáni háboru alkalmával nem azért támogatta Oroszország Szerbia álláspontját annyi nyomtatékkal, mint hogyha a délszláv testvérek ügye annyira a lelkén fekiúdt volna. A pánszlávizmus mindig csak egy nagy-hatalmi szekér elé fogott igásló volt. Jó lett volna, ha Szerbia tengerpartot kaphatott volna az Adria keleti felén, mert ezáltal tulajdonképpen Oroszország nyomult volna egész az Adria-tengerig.

Amikor, éppen Ausztria-Magyarország energikus ellenállása folytán, ez a törekvés sem sikerült, történelmi sorrend szerint a Skandináv-félsziget felé irányultak az aspirációk. Finnország alkotmányának megsemmisítése után már csak Svédország és Norvégia meghódítása következhetett, amelynek eredményeképpen korlátlan urai lettek volna a Balti-tengernek és jó hosszú partvonalon kijuthattak volna az anyyira áhitott nyílt tenger felé. Finnországnak orosz csapatokkal való megakadása s a határok és kikötők lázas erősítése Svédországban érthető idegességet keltett. Sven Hedin a híres ázsiai utazó, aki éveken keresztül a saját szemével látta az oroszok keleti terjeszkedő politikáját és nem legvalószínűbb eszközeit, meglátta benne a fenyegető veszedelmet hazájával szemben és erőteljes hangú felhívásokban, előadásokban sürgette Svédország határainak védelmét és a hadsereg gyors fejlesztését a tervbe vett orosz invázió ellen. A közvéleményt és vele együtt a kormányt is sikerült felrázni a védelemre, és ma már Svédország fegyverben áll minden keleti támadással szemben.

Kelet felé Mongolián és Madsurián keresztül a nyílt Sárga-tengerre való kijutás már régebbi törekvése Oroszországnak, de főként 1912. óta aktuális, mióta Kína köztársasággá alakult, és Mongolia orosz támogatással függetlenséget nyert. Nyilvánvaló, hogy ez a függetlenség csak átmeneti állapotnak készült az Oroszországba való bekebeleztetéshez.

Mindezen nagytávgyu törekvésekkel szemben a világháboru mai képe ugy alakult, hogy az Oroszország által fenyegetett nyílt tengerek összes örnemzetei fegyverbe állottak. A Balti-tenger miatt érzékeny Svédország mozgósított, a Boszporusz és Dardanellák védője, Törökország, általános mozgósítást rendelt el s végül a Keletázsiai tengereken érdekelt Japán szintén katonai előkészületeket tesz.

A szláv világhatalmi féktelenkedés megtermette a maga gyümölcsseit. Az egyes megfenyegetett állami és nemzeti érdekek külön-külön készen vannak a leszámolásra. Idáig vezette Oroszországot államférfiainak telhetetlensége.

Egyrészt azonban az önös felfogásukat sok tekintetben igazolja a birodalom szerencsétlen földrajzi fekvése. Bármilyen áldozatok árán is és bármely idegen állam testén keresztül is, ki kel-

lett volna jutniok valahol egy szabad tengerhez, mert érezte Oroszországban mindenki, hogy ha egy esetleges nagy európai konflagráció esetén a hozzájuk vezető tengerszorosokat sikerül elzárni, az ennek a birodalomnak teljes összeroppanására vezet.

Ma mindez az előfeltétel megtörtént, s ha most már a legpontosabb számítások sem csalnak, — *elérkezett az ideje Oroszország teljes összeroppanásának.*

Mert úgy kell felfogni a helyzetet, hogy ennek a nagy testnek két lélegző szerve volt Európa felé: a Balti-tenger és a Fekete-tenger. Mind a két torkára rászorítottuk a kezünket, még mielőtt megmozdulhatott volna, s ezáltal a győzelem biztosítéka máris a miénk. Oroszország hermetikusan el van zárva minden oldalról. Szövetségesei sem fegyverrel, sem pénzzel nem siethetnek támogatására. S ha ezenfelül meggondoljuk még azt is, hogy július végén és augusztus elején kellett volna megtörténni Oroszországban a rendes aratásnak, amely időszak éppen az általános mozgósítás idejére esett *magunk előtt látjuk ennek a birodalomnak a kétségbeesztő gazdasági helyzetét.* Aki megfordult valaha Oroszországban aratás idején, az tisztán látja ennek a körülménynek döntő jelentőségét a hadjárat kimenetelére. Az aratás itt a klimatikus viszonyokra való tekintettel csak egy-két hétig tarthat. A gabona, főként az északabbra eső területeken, meg sem érik egészen s már is vége van a nyárnak s ekkor aztán gyorsan, ahogy csak bírják, le kell aratni. Nem is ér rá megszáradni a mezőn, a szárítás fedett csúriben mesterségesen, tüzelés útján történik. Ugyanitt megy végbe a gabona kicséplése is. Sietve haza kell hordani a mezőről, mert minden átmenet nélkül beáll az esős őszi évszak, s minden termésük tönkre menne különben. Ebben az időben az oroszországi falvak teljesen néptelenek, mindenki künn dolgozik a mezőn, nem csak nappal, hanem, ha lehet, holdvilág mellett, még éjszaka is. Éppen erre az időre esett a mozgósítás. — Elvitték a munkabíró férfiakat és elvitték a lovakat. *Teljes lehetetlenség, hogy Oroszországban az idén rendes lefolyása legyen az aratásnak. Ez a körülmény pedig végzetes csapást jelent rájuk.* — Hiszen a legnormálisabb viszonyok szerint is minden esztendőben néhány millió orosz alattvaló éhínségben szenved. Mert a birodalomnak hol egyik, hol másik felében a zord északi időjárás teljesen tönkre teszi a vetést. S a kormánynak meg lehetős erőfeszítésébe kerül évről-évre, hogy segítő akcióval ezt a krónikus éhínséget legyőzze. De mi fog történni az idej esztendőben? A világtól elvágtott és pénzzavarokkal küzdő birodalomnak nem lesz módjában, hogy segítséget nyújtson a biztos pusztulás előtt álló nép millióinak. — *A belső forradalom elkövetkezése ezek után minden kétségen felül áll.*

Ezt jelenti Oroszországra nézve a

tengerszorosok elzárása Északon és Délen.

A háborut velük szemben máris megnyertük a legelső sakkhúzásnál. Lehetnek még az orosz csapatokkal véres küzdelmeink, de győzni most már egyedül csak minkeünk lehet. Nem a jövődőlés kétes értékű lehetőségénél fogva, hanem az előre megfontolt számítás és az okok meg okozatok törvényszerű, kérielhetetlen elkövetkezése szerint.

A Földközi tengeri francia hajóraj.

Franciaország hajóhadának legnagyobb részét a Földközi-tengeren tartja. Ezt kívánja Marokko, Algir és Tunisz védelme és ezen országoknak az anyaországgal való zavartalan összeköttetése.

Hajóhada a kiváló *Lapevrière* tenger-nagy parancsnoksága alatt 13 páncélosból áll. Ezek közül 2 superdreadnought (a Courbet és a Jean Bart), mindkettő igen erős harcegység, jó tüzérési felszereléssel, 12 háromszázöt milliméteres és 22 száznegyven milliméteres ágyuval; vizelszorításuk 21 ezer tonna sebességük 21 csomó

Azután: 6 Danton-típusu dreadnought melyeket annak idején úgy Franciaországban, mint a külföldön élénken megkritizáltak, hátrányukul róván fel, hogy kevés a tüzérési felszerelésük. 4 háromszázöt és 12 kétszáznegyven mm.-es ágyu van rajtuk; 18.000 tonna a vizeletolódásuk és 19 csomó a gyorsaságuk

Hozzájuk sorol 5 olyan csatahajó melyek nem dreadnoughtok ugyan, erő felső páncélozásuk és felszerelésük folytán azonban bármilyen modern csatahajó támadásának ellenállhatnak. Ezek közül a Patrie és République, 4 háromszázöt és 16 százhatvannégy mm.-es ágyuval, a Verité, Justice és Démokratie pedig 4 háromszázöt és 10 százkilencven mm.-es ágyuval van felszerelve. Gyorsaságuk 19 csomó.

Összesen tehát: 2 superdreadnought 6 dreadnought és 5 dreadnought érték páncélos a francia Földközi-tengeri hajóraj nagy csatahajóinak létszáma.

Prosperáljon, terjeszkedjék, legyen nagy és hatalmas a Vörös kereszt és tartsuk mindnyájan szem előtt azt a igaz mondást a Vörös keresztre nézve mely így hangzik: *In hoc signo vinces* ebben a jelben győzni fogsz!

Hiszünk, reméljük, hogy a Vörös kereszt egylet útján az egész társadalom részt fog venni a mentő, sőt mondhatnánk honmentő munkában.

Hiszünk ezt azért, mert csak egyesül erővel leszünk képesek a viharos jövőnek ellentállni.

(Báró HAZAI SAMU)

Hötzendorfi Conrád Ferenc báró.

— Hadműveleteink tervezője. —

A háborúnak szellemi és anyagi értelemben való előkészítése, a mozgósításra vonatkozó bonyolult utasítások megalkotása, a hadjáratnak általános megtervezése, a hadseregeknél harcosokban és hadianyagokban (lőszer, élelmezés, ruházat, egészségügyi felszerelés stb.) beálló fogyatékok pótlásának előkészítése mind-mind egyetlen egy embernek, a vezérkar főnökének a feladata. Nem csoda, ha a mostani komoly napokban nagyon sokaknak tekintete feléje fordul, ha kérdő és sürkésző pillantásokkal szeretnék kiismereni a hadvezetőség e legfontosabb személyiségét. S a kíváncsiság végcélja mindig az, vajjon jó kezekben volt és van-e a fent felsorolt nemcsak fontos, de az egész nemzet életébe vágó feladatok megoldása.

Mi katonák őszinte lélekkel tanuskodunk amellett, hogy édes magyar hősöknek, hadseregünknek, deli ifjúságunknak sorsa a legjobb kezekben van.

A hadvezért támogathajta a hadiszencse, a minisztert naggyá teheti a kedvező körülményeknek véletlen összetakozása, a vezérkar főnökét azonban csak a mindennek felett való egyéni kiváncsiság, a tudásnak és jellemnek nagyszemélyisége, a zseniális éleslátásnak és erélynek szerencsés összelelkezése teheti életvívő állására.

Conrábban a felsorolt kiváló tulajdonságoknak mindenike a lehető legmagasabb mértékben meg van. Zseniálitása embeőtő és európaszerte tudott dolog. „Zum Studium der Taktik“ című könyve egyetlen csapással mindenkit meggyőzött arról, hogy Napoleon és az őtke óta nem volt hozzá hasonló nagy katonai elme.

Mintha az újjából szopná a tudományt: addig soha nem sejtett nézőpontból, valósággal lebilincselő érdekességgel tárgyalja a harcászati száraz taktikát, új szabályokat, mondhatnók örökérvényes tantételeket állít fel, a régieket pedig olyan játszi könnyedséggel teszi érthetővé, hogy az olvasót valószínűleg megdöbbeníti az a zseniális egyszerűség, amivel ő bonyolult dolgokat egyszerűen megmagyaráz és a gondolatokat az a mérhetetlen gazdagsága, a nyugalom minden mondatából kirajzik.

„Zum Studium der Taktik“ valóságos tudományos forradalmat keltett Európában. Mindenütt évekig foglalkoztak vele, új elméleteit mondhatjuk egész Európára elfogadta. A nagyhatalmak gyakorlati szabályzatai és a harctéri szol-

gálatra vonatkozó előírásai a Conrád hangoztatta elveken épültek fel. S hogy a mű a zseniális alkotások tartós hatását mennyire élvezte, annak legjobb bizonyítéka az, hogy dacára a Conrád irodalmi tevékenységében beállott tízéves szünetnek, senki sem szünt meg őt Európa legnagyobb katonai lángelméjének tartani.

Teljes tíz év eltelté után jelent meg második: „Die Gefechtsausbildung der Infanterie“ című nagy munkája. Hogy ennek nagyszerűségét megérthessük, kénytelenek vagyunk egy körülményre kitérni, amelynek ismerete nélkül laikusok nem értenék meg egészen a mű jelentőségét.

Ahhoz, hogy a hadsereg bármely fegyverneme harcrakész katonasággá képeztesse ki, a kiképzést végző tiszteknél sok évi tapasztalat, fáradtságos, aprólékos utánjárás, nagy körültekintés és lankadatlan szorgalom szükséges. A csapattisztek, akik ugyyszólván egész életüket a legénység kiképzésének szentelik, persze legjobban értenek a katonai tevékenység e legfontosabb ágához és nem is akarják elhinni, hogy a vezérkari tisztek, akik csak nagy időközökben s akkor is csak egy-két évi időtartamra jutnak a csapathoz, tudással pótolhatnák a hiányzó sok évi tapasztalatot.

Nos hát Conrád 3—4 évi ezredparancsnokoskodása után a fent említett műben olyan bölcs tanácsokat ad a gyalogság kiképzésére, zseniálitása még a legapróbb részletekben is olyan nyilvánvaló, hogy nincs olyan gyalogsági ezredes, aki — töltötte bár egész életét a csapatnál — a gyalogsági szakdolgozatokban több bölcsességgel volna megáldva Conrádnál.

Ez az Európaszerte tudott zseniálitása az, ami hihetetlen mérvű munkabírással és kristályos jellemmel párosulva az egész monarchiában legméltóbbá tette Conrádot a vezérkar főnökének állására.

Az új állás elfoglalása után természetesen nem volt többé alkalma arra, hogy a katonai irodalom terén működjék. Egész munkásságát lekötötte a rengeteg teendő és az a kimondhatatlanul súlyos felelősség, ami ezzel a vezető állással együtt jár. Irodalmi tevékenysége immár azokban a gyönyörű emlékiratokban folytatódott, amelyeket felforgató jellegű reformjainak megindolására Ő Felségéhez terjesztett fel s amelyeknek némelyikében e sorok írója nagyon sokat gyönyörködött.

Reformjai nem a külföldi hadseregek tanulmányozásából, nem kipróbált intézmények és intézkedések utánzásá-

ból fakadtak, hanem egytől egyig önálló alkotások, az ő zseniális találékony-ságu agyának szüleményei. Reformjai-
val ugyyszólván kísérletezni sem kellett, mintha a gyakorlati kipróbálást is pótolni tudta volna lángeszével.

Legelső sorban természetesen az ő szűkebb tisztikarát, a **vezérkari testületet** reformálta. A vezérkari tisztek kiképzését szolgáló, úgynevezett hadi iskolának időtartamát az addigi két évről három évre emelte, s a tancélt és tantervet is megváltoztatta. Most az addigi két évi tananyagot három év alatt, a vezérkari tudomány és szolgálat legapróbb részleteibe való behatolás mellett is, minden különösebb megerőltetés nélkül sajátíthatják el az iskola hallgatói.

Hogy a vezérkari tisztek kiválóságát emelje, leszállította a vezérkar létszámát, mert szerinte a monarchia a hadseregéből évenként legfeljebb 35—40 igazán kimagasló tehetségű s tudás és szorgalom tekintetében is jóval az átlagon felül emelkedő tisztet lehet kiválasztani. A vezérkari tiszteknek pedig ilyeneknek kell lenniök.

Szigoru intézkedésekkel biztosította azt, hogy a hosszadalmas irodai szolgálat el ne puhítsa a vezérkari tiszteket. Naponkénti lovaglást, a sportok minden ágának gyakorlását, hosszabb (80—100 kilométeres) messze lovaglások végrehajtását tette minden vezérkari tisztre kötelezővé. Így akarja a test fürgeségét, hajlékonyságát és a fizikai teljesítő képességet megtartani azon célból, hogy a háboru fokozott testi fáradalmi és nélkülözései a vezérkari tisztek szellemi rugékonyságát ne befolyásolják hátrányosan.

Azután a **csapatkiképzés** megreformálásához fogott. E célból mihelyt az orosz japán háboru tapasztalatait érvényesíteni lehetett, új gyalogsági gyakorlati szabályzatot dolgozott ki, melynek a harcra vonatkozó fejezeteit egész terjedelmükben maga Conrád írta meg. Az ő lángeszének fényessége árad ki azoknak minden sorából. Egész Európa átvette ezen bölcs előírásokat.

A csapatkiképzés tökéletesítése céljából és hogy a magasabb parancsnokoknak a csapat vezetés gyakorlására a valóságnak legmegfelelőbb alkalmat nyújtson: kiküszöbölte az **őszi nagygyakorlatok** előzetes megállapodás és parancsszerű lejátszódását. Amennyire békében egyáltalán lehetséges, harcszerűvé tette a gyakorlatokat. A veszprémi királygyakorlatok voltak az elsők, melyek Conrád elvei szerint játszódottak le. Dacára a gyakorlatok farsztó voltának, a legutolsó közember is

rendkívüli érdeklődést tanúsított az események menete iránt és a dolgot olyan komolyan vette, hogy például a Sió-Kapos csatorna egyik hidőrsége a mindenképpen átjutni akaró ellenséges lovasság lovait véresre szurkálta. Az ilyen, — természetesen idejekorán beszüntetett tulkapások is jellemzik, hogy a gyakorlatok még a hozzá nem értő közemberekre is a valóságot sok tekintetben megközelítő benyomást gyakoroltak. Az idén a demokracionalis ovnal kiküszöbölésével és a főhadiszállásnak a gyakorlatok területén kívüli elhelyezésével újabb reformokat akart életbe léptetni.

Hogy a felsorolt s a nyilvánosság előtt keresztül vitt reformokon kívül, hol mindenütt érvényesült Conrád üdvös befolyása, az nem jutott köztudomásra. Mi, akik közelebbről figyelhetjük meg az ő működését, tanuskodhatnánk amellet, hogy például milyen szédítő felforgatást végzett a háborus előkészületek labirintusában, s tanuskodhatunk a mellett is, hogy minden ügyre nézve a legnagyobb áldás volt az, ha a Conrád figyelme ráterelődött.

Aki valaha is érintkezett a vezérkar főnökeivel, napról-napra nagyobb elragadtatással örvendett annak, hogy monarkiankat ilyen lángésszel áldotta meg az Isten.

Most ezekben a komoly órákban, mikor a magyar anyák százezrei aggódnak szeretteik sorsa miatt, nem ártott tudtára adni mindeneknek, hogy a magyar hazának, a magyar ifjaknak, jövőnk boldogságunk oszlopaink sorsát istentől gazdagon megáldott bölcs kezek intézik.

Akik közelebbről ismerjük vezérkarunk főnökének kiválóságait, a magyar haza sorsáért aggódó szívünk összes vágyakozásával kívánjuk, hogy Conrád báró a háboru menetere minél nagyobb befolyást gyakoroljon.

Hunt.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

A „Külügy—Hadügy“ heti szemlére, mely rövid fennállása alatt nemcsak az érdekelt körök elismerését nyerte el, hanem változatos és friss tartalmával, megbízható értesüléseivel és izléses kiállításával az egész monarchia sajtójának osztatlan tetszését vívta ki: aug. hó 1-vel új előfizetést nyitottunk.

A „Külügy — Hadügy“ heti szemlé: piskárkosi Szilágyi Lajos dr., cs. és kir. kamarás, vezérkarnál beosztva volt ny. százados szerkeszti, munkatársai a legkiválóbb tollu külügyi és hadügyi szaktekintélyek.

Előfizetési ár: negyedévre: 4 korona. Mutatványszámot készséggel küldünk.

A „Külügy — Hadügy“ kiadóhivatala
VIII., Népszínház-utca 16.
Telefon: József 51—15.

A világháboru.

I. A diplomáciai események naplója.

Julius 23.

A monarchia Szerbiához jegyzéket intéz; a válasza 48 óra időt ad.

Julius 25.

Szerbiában elrendelték az általános mozgósítást; Szerbia ki nem elégitő választ ad; belgrádi követünk elhagyja a szerb fővárost.

Julius 26.

Ő Felsége elrendelte a részbeli mozgósítást. A szerb királyi udvar és a kormány Nisbe költözik.

Julius 28.

A monarchia hadat üzent Szerbiának. Franciaország biztonsági előintézkedéseket tesz.

Oroszországban a kiewi, moskwai, kazáni és odessai katonai kerületekben elrendelték a részbeli mozgósítást.

Julius 29.

Belgiumban három tartalék évfolyamot behívtak.

Julius 30.

Az Ujszerbiában mindinkább terjedő zavarokról hírek érkeztek.

Julius 31.

Ő Felsége elrendelte az általános mozgósítást.

Vilmos császár kiadta a parancsot, hogy háborus veszély fenyeget, az előintézkedések megteendők; egyben Szentpétervárhoz ultimátumot intézett, 12 óra alatt választ kért; a franciákhoz is ultimátumot intézett, a válasza 18 óra időt adott.

A cár elrendelte az egész orosz haderő általános mozgósítását.

Bulgária semlegességi nyilatkozatot tett a monarchia és Szerbia közti háborúról. Németalföld királynője elrendelte az általános mozgósítást.

A svájci hadsereget hadilábra állították.

Augusztus 1.

Vilmos császár elrendelte az összes német haderők mozgósítását.

Franciaország délután 4 óra 30 perckor ugyanezt elrendelte.

Finnországra és a finn öblökre kimondták a hadiállapot beköszöntét.

Svédország semlegességi nyilatkozatot tett a monarchia és Szerbia közti háborura.

Augusztus 2.

A szentpétervári német nagykövet este 7 óra 30 perckor Szentpéterváron átnyújtotta a németek hadüzenetét.

Franciaország és Algír egész területére a háboru egész tartamára kimondták az ostromállapotot.

Augusztus 3.

A német birodalom és Franciaország közti beállt a hadi állapot.

Németország fölkérte Belgiumot, hogy csapatainak keresztülvonulását engedje meg.

Olaszország semlegességi nyilatkozatot tett, egyben elrendelte a részbeli mozgósítást.

Svédország szintén.

A török birodalom területére ostromállapotot rendeltek el.

Az Egyesült-Államok semlegességi nyilatkozatot tettek.

A román kormány a határ védelmére intézkedéseket tett.

Augusztus 4.

Belgium a németek átvonulására vonatkozó kérelmet visszautasította, erre a német követ Brüsszelt elhagyta.

Anglia kérdést intézett Belgium semlegességének megsértése miatt Németországhoz.

Anglia este 7 órakor hadat üzent a német birodalomnak.

A francia kamara Németországnak szóló hadüzenetet egyhangulag elfogadta.

Törökországban elrendelték a részbeli mozgósítást.

Svédországban behívták a népfelkelőket.

Svájc semlegességi nyilatkozatot tett. Dánia szintén.

Augusztus 5.

A monarchia hadat üzent Oroszországnak. Montenegró hadat üzent a monarchiának.

Augusztus 6.

Szerbia hadat üzent a német birodalomnak.

Németalföld semlegességi nyilatkozatot tett. Egyiptom szintén.

Törökország elrendelte az általános mozgósítást.

Augusztus 7.

A német birodalom újra üzenetet intéz Belgiumhoz, hogy kímélje meg országát további háborútól.

Dánia semlegességi nyilatkozatot tett orosz—osztrák—magyar háborura.

Szerbia érvénytelennek nyilvánítja a monarchiával kötött szerződéseket és megállapodásokat.

Augusztus 8.

Belgiumban kihírdették az ostromállapotot.

Portugália kijelenti, hogy az angol szövetséges társhoz hű marad.

Japán a távoli keleten a tengeren lezáruló eseményektől teszi függővé magát tartását.

Joffre tábornok a francia hadsereg parancsnoka, kiáltványt intézett az oroszokhoz.

A norvég flotta mozgósítását elrendelték.

Augusztus 10.

A montenegrói tengerpart ellen kimondták a blokádot.

A monarchia és Franciaország között megkezdődött a diplomáciai érintkezés.

Augusztus 11.

A megbetegedett Mérey római nagykövetet.

vetünk helyére báró Machio Károly osztályfőnököt rendelik ki.

Montenegró hadat üzent Németországnak.

Augusztus 12.

Németország lefoglalta az ellenséges államok követeléseit.

Augusztus 13.

Anglia és Franciaország hadat üzentek a monarchiának.

Belgium elutasította a németek augusztus 7-i üzenetét.

A Kaukázusban kitört a forradalom.

Az ukrajnai forradalmi párt kiáltványokat bocsájtott ki.

Augusztus 14.

Németország a nemzetközi joggal ellenkező hadviselési mód miatt figyelmeztető jegyzéket intézett Franciaországhoz és Belgiumhoz.

Két japán hajóhadosztály utrakelt (?).

A bolgár kormány a hadsereg szükségleteire kimondta a kivíteli tilalmat.

A szerb kir. udvar és a kormány Nisből Skopljeba (Üszkübbe) költözött.

A görög minisztertanács a mozgósítás előkészítésére intézkedéseket tett.

Augusztus 15.

A német népfölkelést behívták.

Bulgáriában kimondták a hadiállapot bevezetését.

Az angol kormány 100,000 önkéntes toborzására hirdetményt tett közzé.

A franciák Tuniszban, az angolok Egyiptomban elrendelték az ostromállapotot.

Augusztus 16.

A krakói lengyelek klubja kiáltványt intézett az összes lengyelekhez.

Augusztus 17.

Olaszországban szeptember 30-ig terjedő moratóriumot rendeltek el.

Közhírré teszik, hogy a dán kormány a Szund-ban, valamint a Nagy- és Kis-Beltben tengeralatti aknákat helyezett el.

Augusztus 18.

A porta jegyzéket intézett a hatalmakhoz, hogy a Dardanellákon át törekvő kereskedelmi hajók a drótnélküli távirókészülékeiket leszerelni kötelesek.

A török kormány megvásárolta a német kormánytól a Goeben páncélos cirkálót és a Breslau cirkálót.

Augusztus 19.

Kars orosz katonai kerületben kitört a lázadás.

Japán ultimátumot intézett Németországhoz.

Lapunk az államvasutak pályaudvarain és minden nagyobb dohánytözsdeben és könyvkereskedésben kapható. — Mutatványszámot kívánatra mindenkinek szívesen küldünk.

2. A hadiesemények naplója.

Julius 29.

A Drina mellett kisebb harcok voltak.

Julius 30.

A zimonyi hidnál kisebb tüzharok voltak.

A Száva melletti Progar községnél egy átkelni akaró szerb bandát határ csapataink visszavertek. Velke-Gradiste mellett saját tüzérésünk két felszerelés alatt álló szerb gőzhajót megsemmisített.

Augusztus 1.

A német—országi határon apró csatározások folytak. A 8. porosz hadtest egyes részei Luxemburgot megszállták. Az Augsburg nevű német cirkáló Libau orosz hadikikötőt bombázta.

gerparton Philippeville és Bone megerősített kikötőket megrongáltak. A törökök a Boszporuszt és a Dardanellákat elzárták.

Augusztus 5.

A szerbek a boszniai határon Vardiste-Rudónál megkísérelték a betörést.

Augusztus 6.

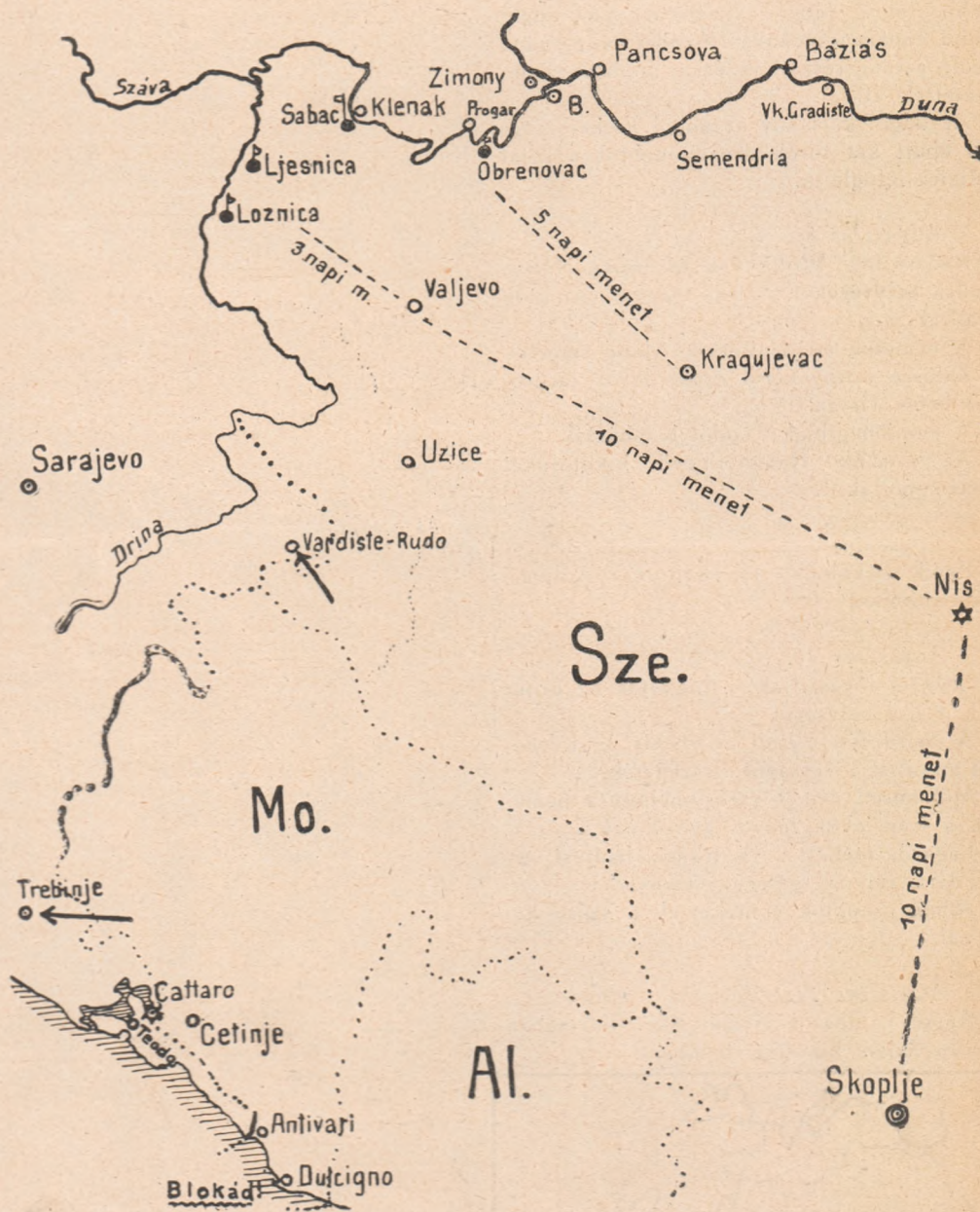
Olkusz, Woldbrom és Nowe-Brzesko orosz városok kezeinkbe kerültek.

Az orosz határon Lautenburg és Soldau közt a betörő orosz lovas csapatokat a németek visszaverték.

A németek elfoglalták Alexandrowo orosz várost és Briey francia helységet.

A montenegróiak Trebinje irányában megkísérelték a betörést.

A német és osztrák-magyar csapatok

Augusztus 3.

Czenstochau, Kalisz és Bedzin orosz városokat német csapatok szállták meg. Memel német város helyőrsége az orosz határ csapatok előretörését visszaverte. Német csapatok megrohanták Kibariyt. Francia csapatok törtek be Elzászba.

Augusztus 4.

Tüzérségi harc Belgrádnál. A vár és a megerősített állások a Dunaparton erősen megsérültek. Német hadihajók az algéri ten-

öszeköttetésbe léptek Orosz-Lengyelország területén.

Augusztus 7.

Miechov orosz várost lengyel önkéntes csapatok szállták meg.

Adamowka mellett csatározás folyt; az orosz lovasságot visszaűzték.

Az Amphion nevű angol cirkáló és a Königin Louise német aknaelhelyező hajók a Themse torkolatánál elsüllyedtek.

Az angol miniszterelnök az alsóháztól

felhatalmazást kért, hogy a hadsereg létszáma 500 ezer fővel szaporíttassék.

Német csapatok reggel 8 órakor Lüttich várát bevették.

Sir John Jelicoe tengernagy az angol flotta főparancsnokává, Madder tengernagy pedig a tengerészeti vezérkar főnökévé nevezettek ki.

Az angol kormány az angol Vickers cégnél épült két török dreadnoughtot a saját céljaira lefoglalta.

Augusztus 8.

Radziwilov, Woloczysk és orosz Nowosielica helységeket osztrák-magyar csapatok szállták meg.

A németek megszállták Aland szigetét. Zalosce környékéről orosz lovas járőrt üztek vissza.

A montenegróiak Teodot bombázták.

Az oroszok Hangő nevű kikötőjüket szétrombolták.

Augusztus 9.

Egyik cirkálónk elpusztította Antivari radioállomását.

Augusztus 10.

Lengyel lövészifjak elfoglalták az orosz Wk. Ksiaz helységet.

A San-folyó mellől és Brody környékéről az orosz lovasságot visszaűzték.

Mülhausen német város mellett a németek a franciáknak fényes győzelmet arattak.

Lagarde mellett a 15. francia hadtest egy dandára súlyos vereséget szenvedett.

Albán csapatok gyülekeztek a szerb határnál.

Augusztus 11.

Angol hadihajók Német Kelet-Afrikában Dar-es-Salam kikötőjét bombázták.

Augusztus 12.

Jedrzejow orosz községet osztrák-magyar csapatok szállták meg.

Csapatunk Sabácot bevették.

Augusztus 13.

Csapatunk több ponton bevonultak Szerbiába és az ottani ellenséges erőket visszavetették.

Augusztus 14.

Csapatunk a Loznica és Ljesnica közt fekvő magaslatokon megerősített állásban volt ellenséget megverték. A szerbek úgy itt, mint Sabácnál, ellentámadásokat intéztek, ezeket azonban csapatunk visszavetették.

A montenegrói csapatok támadását visszavetették.

Marggrabova német határvárost egy orosz különítmény felgyújtotta, azután visszavonult.

Schirmeck elszászi város közelében egy vakmerően és elővigyázatlanul előnyomuló német különítményt kudarc ért.

Augusztus 15.

Csapatunk a szerbeket Valjevo irányában üldözik. A varasdi 16. gyalogezred szívós vitézséggel harcolt.

Augusztus 16.

Vilmos császár a harctérre utazott.

Augusztus 17.

Az orosz határ közelében levő Stallupönen német város mellett az I. német hadtest csapatai fényes győzelmet arattak.

Augusztus 18.

Zenta nevű kis cirkálónk eltűnt.

Mlava orosz várost a németek megszállták.

Csapatunk Prognárnál átlépték a Szávát és Obrenovac szerb várost bevették.

Boljetinác Izca vezetése alatt 10 ezer albán betört Szerbiába (?).

Londonból Krisztiániába az a hír érkezett, hogy a németek Belgiumban már Dinant-ig előnyomultak.

Augusztus 19.

A német lakosság Belgiumban Pervez mellett, visszavetette az 5. francia lovas hadosztályt.

Bajor és bádeni csapatok Schlettstadt mellett megverték az 55. francia gyalog dandárt.

Augusztus 20.

A németek bevonultak Brüsszelbe.

A német csapatok Tirlemontnál győztesen harcoltak.

Egy nyugalmazott tábornok szózata volt ezredéhez.

A m. kir. lugosi 8. honvéd gyalogezred egyik napiparancsában a következő lélekemelő s a honvédség lelkesedésére kiválóan jellemző sorok jelentek meg:

Ezredünk volt kiváló parancsnoka, Nagysolymosi Koncz Frigyes nyugalmazott altábornagy ur Onagyméltósága akkor, mikor mi egy gyűlött és aljas ellenség ellen harcba indulunk, hogy rajtuk — ha kell, életünk és vértünk feláldozásával — bűneikért megtérüléssel éljünk, reánk gondolt és fenkölt lelkületével nekünk „Nyolcasoknak”, a következő bucsu üdvözlést küldötte:

„Mint a derék lugosi 8. honvéd gyalogezred egykori parancsnoka szólok Hozzátok kedves bajtársaim!

Lelkem óhaja volt, az Ezredtől — első kivonulása alkalmával az ellenség ellen, — személyesen bucsut venni; Isten segédelmét és áldását az ezred arcvonala előtt kérn!

Sajnos, nem tehettem!

Az ezred emlékezetében van még ma is, mennyire becsültem az ezred minden egyes emberét mint lelkes honvédet az egész ezred és annak kiváló szelleméi, mennyire szerettelek benneteket egyesén és együttesen! Így most is lelkem legbensőbb kívánatai kísérnek benneteket. Midőn egy ellenségre rontotok, mely szeretett trónörökösünk . . . és sok más, sőt saját királyának legyilkolása által is bélyegezve és sujtva van Istennek átkával, melyet ki nem kerülhet!

Isten átkának végrehajtására vagytok hivatva Ti is kedves bajtársaim és hogy hivatásszerű kötelességét minden egyes honvéd igaz lelkesedéssel teljesíteni az ellenség előtt, arról biztosít engem a lugosi 8. honvéd gyalogezred elismert kiváló szelleme, harckészsége és harcképessége!

A lövészetbeni magasfoku kiképzettségtek leend az ellenségnek veszte, magatoknak pedig védő pajzsa, mely fed és biztosít benneteket s majdan élve juttat vissza a szeretett családi körbe, melyből most egy aljas ellenség konoksága ragadott benneteket ki! Ezért is reája Isten átka! Reátok pedig Isten áldása, amelyért a távolból esedezem! Térjetez mindannyian a háboruból a diadal babérjával koszoruzva épen és egészségesen vissza a szülők, rokonok és szeretett gyermekek lelkes örömére!

Vitézek és bátrak lesztek mindannyian, azt tudom és így biztos lesz nektek a harci babér koszoruja, a győzelem dicsősége, a Király és Haza hálája. Magam pedig köszönetemnek már most azáltal akarok kifejezést adni, hogy a háboruból visszatérő ezred legbátrabb és legvitézebb tisztjei és honvédjei számára:

Egy darab 1000 (egyezer) koronás koronajáradékot teszek le a m. kir. honvédelmi miniszter Onagyméltósága kezéhez! Ezen ezerkoronás jutalmat a háboru után az ezred tisztjei és legénysége állományából választandó bizottság fogja a legérdemesebbeknek odaitélni és 100, 200, 300 és 400 koronás részekben kifizetni!

Derék honvédeim, löjjetek jól! A kötelességtudás és Istenbe vetett bizalom ve-

zessen benneteket bátran és lelkesen az ellenségére!

Legyen tiétek a győzelem! Isten veletek! Wien, 1914. évi augusztus hó 1-én!

Koncz s. k. altábornagy”.

Derék „Nyolcasok”! Midőn ezt nektek — jelen parancsokkal — tudomástokra hozom, megkövetelem tőletek, hogy a Királyért és Hazáért hadba szölitott ezredem minden egyes tagja jól véssé a szívébe ezen tapasztalatokban gazdag, nemes szívű bajtársunk gyönyörű üdvözlését.

A nemes célra tett ajándékát pedig hálas szívvvel köszönjük!

„Nyolcasok”! mi ma vagy holnap . . . a csataterre indulunk! Fogadjátok meg tapasztalt volt előljárónk szavait és érdemeiket ki nagyszerű ajándékát! Igyekeztek mennél többen dicső, bátor, megfontolt és okos magatartások által az ajándékokra érdemesekké válni és neveteket a m. kir. honvédség és ezredünk történetében arany betűkkel megörökíteni!

Éljen a király! Éljen a Haza! Hozza meg győzelmünk és a Ti bátorságtok apáitok, anyáitok, feleségeitek és gyermekeiteknek a békét, a jólétet és a boldogságot! Hir, dicsőség és babér a „Nyolcasok”-nak! Isten minket úgy segítjen! Ammen!

Létay Gyula s. k. ezredparancsnok

A „Feldbinde” és a „Kartusche” eltiltása.

A cs. és kir. hadsereg főparancsnokság Ő Felségétől a Királytól nyert legfelsőbb felhatalmazás alapján elrendelte, hogy a hadrakelt seregnél a hadsereg körletén belül a tábornokok, törzs- és főtisztek szolgálati jelvény gyanánt kizárólag a bőrövet viseljék. Ennek folytán a vezérkari tiszteknél és parancsör-tiszteknél a tábori vállöv, a gyalogsági tiszteknél a deréköv (szolgálatiöv, Feldbinde) a lovasságnál és tüzérségnél pedig a vállszijjas tölténytáska (Kartusche) viselését eltiltották. Az intézkedés nyilván azon okból történt, hogy a tisztek a legénységtől a feltűnő sárga színű jelvények elhagyása folytán még nehezebben legyenek megkülönböztethetők.

Ez az intézkedés a hadseregekörlet mögötti országrészekre azonban nem vonatkozik.

Hirdetéseket

a „Külügy-Hadügy”
részére felvesz a
kiadóhivatal: Nép-
színház-utca 16. sz.

A nazarénus katona.

Valamelyik napilap hozta a hírt, hogy egy nazarénus katonánkat, ki vonakodott fegyvert fogni, agyonlővették.

Ugy hisszük, hogy a szigorú ítéletet mindenki helyesnek találja és felesleges is bizonyítanunk, hogy háboru idején az engedelmisséget megtagadó katonára kisebb büntetés, mint a halál, ki nem szabható.

Tekintettel azonban arra, hogy a sajtóban időnként olyan cikkek is napvilágot láttak, melyek rokonszenvet igyekeztek kelteni a nazarénusok iránt, szükségesnek látjuk, hogy olvasóinkat e kérdés felől is helyesen tájékoztassuk.

Mindenekelőtt: meg kell állapítanunk, hogy a magyar nazarénusok Szent Máté evangéliomának XVI. részét, mely az öldöklő fegyvereket eltiltja, mesteriesen félremagyarázzák. Az eredeti, igazi nazarénus vallás ezt nem követelte. Hencsey Lajos a nazarénus vallás hitelveit tartalmazó könyveiben a fegyverfogást nem tiltotta, nem kárhoztatta, sőt mivel minden hatóságot Istenből eredőnek tartott, az engedelmisséget megkövetelte s a fegyverekkel való gyakorlás miatt az Isten előtti felelősséget azokra hárította, akik azt elrendelték. A magyarországi nazarénusok tehát nem a Hencsey-féle eredeti tanokat követik, hanem utólag vették fel fogadalmukba a fegyver fogásától való tartózkodást, nyilván a saját érdekeikben.

Másodszor: az 1868. évi XL. t.-c. 1. szakasza szerint „a védelmi kötelezettség általános és minden védképes állampolgár által személyesen teljesítendő”. Az 1895. évi XLIII. t.-c. 3. szakasza szerint pedig: „Vallási hite vagy egyházi szabályai senkit sem menthetnek fel törvényen alapuló bármely kötelesség teljesítésétől”.

A nazarénus katona tehát összeitkőzésbe lép a törvényekkel, vallással, emberekkel, fennálló társadalmi renddel. Élvezi mindazon előnyöket, amelveket az állami élet nyújt, de mikor a hazáért vérrel kell áldozni, akkor disztinvál. Az egyik törvényt vállalja, a másikat nem. Ez nem türehető; ha valahol, úgy itt indokolt az elrettentő példa és mi, kik a most hadilábra állított seregnek mindig őszinte bámulói és a hadügynek leglelkesebb zászlóvivői voltunk, csak örömmel regisztrálhatjuk, hogy a sok-sok százezer közt nazarénus egy-kettő akadt.

Az ellenség előtt . . .

Az egész ország fegyverben áll. Nincs család, melynek vérét hadba ne szőlították volna. Gondolatban az itthonmaradottak is velük vannak. Minden gondolatunk a harctérre, a harcoké, kik legszentebb hivatásukat gyakorolják. Kiket nagyvoknak, hősöknek látunk és tudunk; olyanoknak, minőknek a katonai szentírás: — a Szolgálati szabályzat 28-42. pontjai — a magyar honvéd katonát leírják. Élvezettel olvassuk, élvezetesebben, mint akármit, hogy ebben a nagy hatalmas és dicső hadseregben, melynek haditénveitől mindnyájunk sorsa függ, mily szavakkal tanították a harcos helves magatartására a katonát:

A legmagasabb követelmények a honvéd irányában háboruban támasztatnak.

Az eskü, melyet a honvéd királyának tett a haza dicsősége és jóléte, valamint saját becsülete, melyet mindenkor szeplőtlenül meg kell ővnia, azt parancsolják neki, hogy kötelességeinek teljesítésében sem veszélytől, sem áldozattól vissza ne riadjon és az ellenfél leküzdésére minden testi és szellemi erejét felhasználja.

Valamennyinek összhangzó, tervszerű működésében rejlik az erő; egyenkint, habár feláldozó erőfeszítések döntő eredményt nem biztosítanak.

Ezen elv értelmében cselekedjék a honvéd, akár magasabb állásban, mint előljáró vezet és vezérel, akár alárendelt viszonyban, mint egyszerű harcos működik is.

Az ütközetben a honvéd teljes bizalommal engedje át magát előljárói vezetésének és azoknak feltétlenül engedelmességgel.

Emellett nemcsak az ellenfélt folytonosan szemmel kell tartania, hanem előljáróinak vezényszavaira, jeleire, figyelmeztetéseire is a legteljesebb figyelmet kell fordítania, hogy azokat gyorsan, elszántan és minden akadály dacára is teljesíthesse, az ellenségnek pedig lehető legtöbb kárt okozhasson.

Küzdjön, mint vitéz harcoshoz illik, félelem nélkül, álhatatosan, de elhamarkodás nélkül és ne csüggedjen a legveszedelmesebb helyzetekben sem.

A zászlók, előljárók és főljobbalók oltalma és védelmezése, veszélyeztetett bajtársak támogatása, különösen a legnagyobb veszély pillanatában, oly kötelességek, melyeknek elmulasztása nemcsak az egyes honvédek szégyenére válik, hanem az egész csapat jóhírnevét is károsítja.

Aki válságos pillanatokban csüggetget szavakat ejt, aki fegyvert vagy löszert elhanyagol, az engedelmisséget megtagadja, magát az ütközetből önhatalmulag kivonni igyekszik, vagy zsákmányol, az, elrettentő példa gyanánt a csapat szemeláttára a csapatparancsnok, illetőleg a közbelépő előljáró által személyesen, vagy ennek parancsára haladéktalanul felkoncoltatik.

Honvédek, kik a legvégső ellentállás nélkül magukat foglyul adják, ha őket gyávaság terheli, a legszigorubbán büntetettek.

Rendtelenségbe jutott, vagy visszavetett csapatok a sorakozó jelre leggyorsabban akként tartoznak ismét gyülekezni, hogy újra harcba vezethetők legyenek.

Ily válságos pillanatokban mutatkozik a derék, jól fegyelmezett csapataink igazi értéke.

Aki az ellenség közelében futva szándékosan a gyülekező helyen túl továsiet, a legsúlyosabb büntetés alá esik; és ha az első hívásra oda vissza nem tér, a harcvoiai mögött levő tiszték által, vagy ezek parancsára felkoncolható.

A gyülekező helyen, a parancsnok távollétében a jelenlevő legfőljobbaló vagy rangban legidősebb, szükség esetén a legrégibb idő óta szolgáló honvéd, tartozik átvenni a parancsnokságot és azzal együtt a felelősséget a csapat rendezett gyülekezéseért és további megfelelő alkalmazásáért.

Ugyanazon elv érvényes, ha a gyülekező helyen különféle csapattestek részei találkoznak, vagy szétugrasszottak ismét egyesülnek.

A sebesülés folytán harcképtelenekeket kivéve, az ütközetből önhatalmulag eltávoznia senkinek sem szabad. Könnyen sebesültek, mihelyt sebeik be vannak kötözve, — azok pedig, kik a harcoló állományból kivételesen a sebesülteknek a kötöző helyre való szállítására kirendeltettek, feladatuk elvégzése után azonnal, — helyükre visszatérni tartoznak.

Szétugrasszottak, a legközelebbi csapathoz csatlakozni és ennek parancsnokánál jelentkezni tartoznak.

Az ellenségnek katona-kórházai és ápolói, valamint az ezekhez tartozó egyének, — az utóbbiak, amennyiben foglalkozásukat teljesítik, — a genfi egyezmény és az esetenként kiadandó végrehajtó utasítások értelmében sérthetetlenek tekintendők; — azonban kell, hogy az egyezményes jel, t. i. fehérmezőben vörös kereszt által (intézeteknél a lobogókon, személyeknél a karkötőn) fölismerhetők legyenek.

Hadifoglyokkal kíméletesen kell bánni, mert védtelenekeket becsülni, vagy éppen kifosztani és bántalmazni, becstelen eljárás; ellenséges sebesülteket ugyanazon megfelelő ápolásban kell részesíteni, mint saját bajtársainkat.

A hadifogságba jutott honvéd, esküjére emlékezve tartsa meg törhetlen hűségét királyá iránt és az ellenséggel semmit se közöljön, ami a saját seregünk ártalmára lehetne.

Az alárendelt, hadifogságban is tisztelt, engedelmisséggel és támogatással tartozik a vele együtt fogságba jutott előljárói és főljobbalói iránt.

Hadifogságba jutott tiszték és tisztviselők kívánatra becsületszavukat adhatják ugyan, hogy szökési kísérletet nem tesznek, de azon kötelezettséget vállalni, hogy a hadjárat alatt az ellenség ellen többé nem szolgálnak, bármily körülmények között szigorúan tiltva van.

Elvül szolgál, hogy mindenki, ki a hadifogságból visszatér, igazolni köteles, hogy elfogatását neki hibául felróni nem lehet.

Forma és stílus méltó a szent kötelességekhez, mit e komoly, nagy napokban a haza minden hű fiától elvár és követel. Rettenthetetlen bátorság az ellenség előtt, feltétlen engedelmisség a felelősségek parancsaival szemben, humanus gyöngédség a hadifoglyok és sebesültek szenvedései iránt.

Ez legyen a bibliája minden magyar harcosnak és bizalma, megnvugtató vigasza az itthon maradtaknak.

Svédország közbelépése.

Ferenc Ferdinándot két héttel a konopisti találkozónak után ölette meg a bombával és revolverrel dolgozó pánszláv diplomácia. A sarajevói merénylet óta Hartwig orosz követből is csendes ember lett, pedig ő tudná megmondani a legjobban, milyen szerves összefüggés volt a két esemény között. A mi igazságos szent háborunk hivatása, hogy felkutassa és megbüntesse a szerb bérencsek bűntudatát és megvilágítsa a kultúrnépek előtt azt a tövissel, illetve bombával kirakott utat, amely Konopistól Sarajevóig vezet.

Akárhogyan tagadja is a hivatalos Oroszország, bizonyos, hogy a pánszlávok figyelmét nem kerülte el a konopisti találkozó. Az orosz lapok nyíltan hangzottak, hogy a hármasszövetségből négyesszövetség készül, a negyedik szövetség pedig nem más, mint az orosz állam halálos ellensége, Svédország. Az orosz lapok felsőbb helyről sugalt, szenzációs hírei fölött napirendre térhetünk; de az orosz sajtótól teljesen független svéd közvélemény leplezetlen örömmel fogadta azt a kószá hirt, mely szerint a konopisti találkozón Gusztáv svéd király is megjelent, hogy véd- és dac-szövetséget kössön Vilmos császárral.

Ma még nem tudjuk eldönteni, mi igaz ezekből a híresztelésekből: csakugyan jelen volt-e a svédek uralkodója e fontos találkozón, vagy csak üres szóbeszédéről van szó, melynek a mi reménykedő optimizmusunk adott tápot?

De akár megtörtént ez a nagy találkozás, akár csak merész fantáziájú újságírók agyában született meg, az az egy bizonyos, hogy a svéd nép még sohasem kívánta úgy az orosz háborút, mint ahogy manapság kívánja.

Ez a háború nem területi aspirációkért, vagy a fiai gyűlölet jegyében indulna meg: a svédek oroszgyűlöletének megvan a történelmi háttere. A svédekre nézve oly kedvező westfáliai békekötés után az orosz politika következetesen a svédek nagyhatalmi állásának letörésére irányult. Ezek a törekvések másfél évszázad alatt sikerrel is jártak: a cárizmus minden birtokukból kiforgatta a svédeket. Svédország szerencsétlenkezű politikusai sorozatos vereségek után kénytelenek az 1721-iki nystadti békeben Livónia, Észtónia és Ingermanlandról Oroszország javára lemondani; majd az aboi békében (1741.) Finnország nagyobbik felét, 66 évvel később pedig egész Finnországot az oroszok kapták meg. A kis, alig hatmilliósvéd nép azóta letett nagyhatalmi törekvéseiről, de a nagykulturájú finn nép és a Finnországban élő négysszáz ezernyi svéd elnyomása óriási szláv szomszédia iránt bizalmatlansággal töltötte el a nemzetet. Ennek a bizalmatlanságnak nyílt kifejezést adott Sven Hedin, a kiváló kutató, aki utazásai közben alaposan megismerkedett az oroszok „rendcsináló” politikáival és kötelességének tartotta, hogy figyelmeztesse nemzetét

Finnország erőszakos oroszítására és az oroszok határmenti készülődésére.

Sven Hedin szózatának erős visszhangja támadt egész Svédországban. Az „Aftonbladet“, a legkiválóbb napilapok egyike felhívja a kormány figyelmét az oroszok kétszínű barátságára; a svéd parasztek küldöttsége egyenesen a királyhoz fordul hazafias kérelmével, a svéd társadalom pedig nagyszabású gyűlést indít meg a véderő fejlesztésére.

A sarajevói merénylet országszerte megbotránkozást szült és most már nyílt kifakadások hallatszottak a pánszláv politika ellen. Az elkeseredést fokozta a finn tartományi kormányzónak, a Svédországban is jól ismert és gyűlölt Seyn grófnak egyik rendelete, mellyel a skandináv diákgyűlésről eltiltotta a finn diákságot. A svéd-orosz ellentétek leginkább a Malmöben rendezett Balti-kiállításán tüntek ki, ahol az orosz helyiségeket tüntetőleg mellőzte a közönség, míg a finnek pavilonját zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők.

A kétszínű orosz politika az eddig bevált sablon szerint bizalmivilatkozatokkal és hazug cáfolgatással akarta a svéd népet tovább is ámítani, eszközül pedig nem kisebb embert szemelt ki, mint a — francia köztársasági elnököt, Poincaréé vállalta a megbízatást. (Még is bukott volna, ha nem vállalja.) A balkáni felhők már egész Európát elborították, de a francia elnök a németek hevert a svédek akarta békíteni. Elmondta, hogy a cárnak az a leghőbb vágya, hogy Svéd- és Oroszország közt a régi barátság megszilárduljon, bizonvitgatta, hogy az orosz inváziótól való retteget csak „valamelyik“ hármasszövetségbeni nagyhatalom tulzó politikájának eredménye és kifejezte abbeli reményét, hogy Svédország, az eltévedt irány, mielőbb visszatér a jó pásztor (Oroszország) nvájába.

A svéd diplomaták alighanem megmosolyogták Poincaré lelkes frázisait, mert az elnök ur „az európai feszültségbe való tekintettel“ hamar elhagyta a svéd partokat és még kopenhágai látogatását is elhalasztotta. Svédország pedig, válaszképen az orosz közeledésre, minden előkészületet megtett, hogy „semlegességét megővja“. Aki csak valamelyest járatos a diplomácia szótárán, tisztában lesz azzal, hogy a „semlegesség megővését“ másképp úgy hívják, hogy: „érdekeink megvédése“. Már pedig Svédországnak nincs fontosabb érdeke annál, hogy a monarchia és Németország mellé álljon és minél előbb beavatkozzék a német-orosz háborúba. Ez a beavatkozás, melynek döntő fontosságával mindenki egyetért, késhet még egyvideig, de aligha marad el. Svédország magatartása felől nyugodtak lehetünk: a Libau ellen intézett első német ágyulövés százszoros visszhangot keltett a Keleti-tenger tulsó partján.

A Külügy-Hadügy

eddig megjelent számait 30 fillér postabélyeg beküldése ellenében példányonként is megküldi a kiadóhivatal. Az egyes számok a következő érdekes cikkeket tartalmazzák:

1. szám:

Sohasem érdeklődtek . . . — Az abbáziai találkozó és Magyarország keleti érdekei. — Hadügy és népszerűség. — Hadseregünk és gyakorlatok. — Az északamerikai Egyesült Államok és Mexikó stb.

2. szám.

Fehérvár †. — Solferino. — A külügyminiszter beszámolója. — A hadügyminiszter exozéja. — A háboru előkészítése stb.

3. szám:

A hármasszövetség katonai értéke. — Az ideai hadsereg-gyakorlatok. A katonai kérdések törvényhozásunkban. — Gyalogságunk fegyverzetének felújítása. — Sok szomszéd, sok baj. — A vérmező ügye, stb.

4. szám:

Erdély megerősítése. — A külügyminiszter és a parlamenti ellenőrzés. — A monarchia pénzügyi hadkészültsége, mozgósítása és hadviselése. — Az állandó hadsereg kora újra visszatér. — A hadügyminiszter átirata lapunk szerkesztőjéhez. — Franciaország a jövő háborújában, stb.

5. szám:

Több határozottságot. — Haditengerészetünk fejlesztése. — A franciák térfoglalása Marokkóban. — Mexikó. — Turaut a Kárpátokban. — A katonai közgazgatás reformja, stb.

6. szám.

Diplomáciánk a Balkánon. — Konkolyhíntés. — A tiszthiány és annak okai. — A Vöröskereszt Egylet céljai. — A balkáni háboru borzalmái, stb.

7. szám:

A Vöröskereszt és a haderő. — Bosznia-Hercegovina és a delegációk. — Kémkedés. — Ausztria-Magyarország feldarabolása, stb.

8. szám:

Delegáció után. — Kézi gránátok. — Az önkéntes betegápolás. — Uj állások betöltése a hadbírósnál, stb.

9. szám:

A Durazzo körüli harcok. — Tartalékos tisztek ténylegesítése. — A hármasszövetség és a triple entente katonái. — A hadügyminiszter szikratáviró állomása. — Az irodákban alkalmazott tisztek. — Az uj katonai bünvádi perrendtartásról, stb.

10. szám:

Szögyény-Marich László gróf. — Oroszország feldarabolása. — A honvédek fegyvergyakorlatai. — A hadtest tiszt iskolákról. — Nem lesznek többé tiszt-pilóták, stb.

11. szám:

Ferencz Ferdinánd †. — Ferencz Ferdinánd mint katona. — A balkáni maffia. — A román-bolgár Dunahíd. — Katonai tanácskozás Bécsben, stb.

12. szám:

Riadó. — Frigyes főherceg katonai alkalmazása. — A Földközi tengeri kérdés. —

A trónöröklés rendje. — A trónörökös zászlója, stb.

13. szám:

A francia hadsereg belső bajai. — A hegyi tüzérség új ágyuja. — Enver basa kiáltványa. — Visszatekintés a concours-okra, stb.

14. szám:

Ütött az óra! — Jelenetek a sorozóbizottság előtt. — A hadi kölcsönpenztárak. — Európa a monarchia mellett. — A szerb hadsereg. — Szerb szökevények egy magyar városban, stb.

15. szám:

Bizonyítékok Szerbia ellen. Ehhez a következő mellékletek: Szerb sajtóhangok. — A „Narodna odbrana“ c. közlönyből. — A kragujeváci Silmi Dusan Sokol egyesület 1912. és 1913. évi jelentéséből. — A szerb hivatalos lap a Narodna odbrana szolgáltatában. — Krstanovic Triško vallomása a Narodna odbranáról. — Jaglici Jovo és társai kémkedési bűnyüének aktáiból. — A Narodna odbranáról beérkezett kémjelentésekből. — Kivonat Princip Gavrilo és társai orgyilkossági bűnyüének aktáiból. — A szerb sajtó a merényletről. — A Narodna odbrana nisi helyi választmánya a merényletről, stb.

Belgrád. — Szerbia fegyveres ereje. —

16. szám:

Szerbia fegyveres ereje. — A szerb határ. — Nándorfehérvár multja. — A trónörökös katonáinkhoz. — Szerbia földrajzából — A felderítés a szerb hadseregnél stb.

17. szám:

Oroszország feldarabolása. (A birodalom vázlatával. — A hadi események naplója. — Magyarok és lengyelek! Irta: Tadeusz Ligeira Stamirovski, a lembergi lengyel-magyar klub elnöke. — Az orosz erődítményekről. (Vázlattal.) — A kozákok. — Hány töltny kell a háboruban? — Napoleon Oroszországban. (Vázlatokkal.) stb.

Szerkesztői üzenetek.

G. S., Zalapölöske. Az előléptetéseket tartalmazó Rendeleti Közlöny nálunk is csak egy példányban van meg, így ezt sajnálatunkra nem küldhetjük el. Tájékoztatásul azonban közöljük, hogy minden rendfokozatban az utolsó kinevezett tiszt nevét: Pántz Alajos őrnagy, Ghyczy Géza százados, Mikes Andor főhadnagy, Csanics Mátyás hadnagy, Meleghy József zászlós. — Az itt megnevezett uraknál rangban idősebbek mind előléptek. — Egyes személyekre vonatkozólag készséggel adunk felvilágosítást.

B. M., Budapest. Érdekes levelét megkaptuk és lapunk legközelebbi számában minden valószínűséggel szösz szerint leközljük.

A szerkesztésért és kiadásért
Dr. SZILAGYI LAJOS FELELŐS.

A lapot a „Külügy-Hadügy“ lapvállalat r.-t. adja ki.

Merkantil-nyomda (Havas és Lehner) VIII., Német-utca 27.

Elsőrendű
látható írásu **Ujlaki-írógépek**
a legmodernebbek. Katonai és polgári hatóságok közkedvelt írógéptypusa. **Dijmentes bemutatás országszerte.** Árjegyzék ingyen. **Részletfizetésre is.** Tel. 122-60.
UJLAKI-IRÓGÉPTELEP Budapest Erzsébet-körút 28.
1897. óta az írógépszakmában.

EGYÉVI ÖNKÉNTESI SZOLGÁLAT.

Irta **Dr. Sajgó Jenő** nyug. főhadnagy.

Ára 1 korona 60 fillér.

Kapható a kiadóhivatalban.

Misoga Sándor

cs. és kir. udvari szállító
katonai szabó

Budapest IV.,
Váci-utca 36. Klotild-palota.

.. Telefonszám: 916. ..

Poloskairtást

jótállással. **Padló beeresztés,** acélforgácsolást, festést, mázolás, tapétozást olcsón vállal

Fuchs Budapest, Szondy-u. 37.
Telefon 102-36.
Tiszteknek 10 százalék engedmény.

Tennis-rakettek, sport-eszközök, lovagló- és sétatotok, tajték- és borostyan dohányzószerek, önbortváló és hajnyíró gépek, zsebkések, fésűk és kefék nagy választékban

HUBER J.

műsztergályos játék-áruházában
BUDAPEST, BAROSS-UTCA 47
Árjegyzék bérmentve

HUNGÁRIA BANK R.-T.

BUDAPEST, IV. KER., KORONAHERCEG-UTCA 18.

Igazgatóság: Gróf Sztáray Sándor elnök, gróf Cagninacci Hyacinthe alelnök, báró Gerliczy Ferenc alelnök, gróf Zichy Géza Lipót alelnök, gróf Apponyi Gyula, Beniczky Ödön, gróf Cagninacci Pál, gróf Erdődy Sándor, báró Wulf de Flotow, báró Hatvany Károly, dr. Lippmann Frigyes, Mannberger Nothomb Albert, dr. Pekár Imre, gróf Choiseul-Praslin Gabriel, báró Prónay Szilveszter Gábor, Schleifer Bretislaw, gróf Seher-Thoss Béla. **Ügyvezető igazgatók:** dr. Aczél János, Walder Béla. **Cégvezetők:** Horvatovics Ferenc, Lakatos Oszkár.

Bankosztály. Gabonaosztály. Műszaki osztály.
♦♦ **Mezőgazdasági osztály. Vasuti osztály.** ♦♦

TELEFON-SZÁM 164-84.

DERKITS ÉS TÁRSA

KATONA EGYENRUHAKÉSZÍTŐ
ÉS ANGOL FÉRFI-SZABÓSÁGA

BUDAPEST IV.,
KECSKEMÉTI-UTCA 5.

A PÓTTARTALEKOSI SZOLGÁLAT
ELNYERÉSE ÉS NŐSÜLÉSI ÜGYEK

Irta **Dr. Sajgó Jenő** nyug. főhadnagy.

Ára 1 korona 40 fillér.

Kapható a kiadóhivatalban.

BERETVÁS ÉS SARLÓS

BUDAPEST IV.,
Váci-utca 20 szám

Angol és francia úri divat.
Saját készítményű fehérnemű
különlegességek

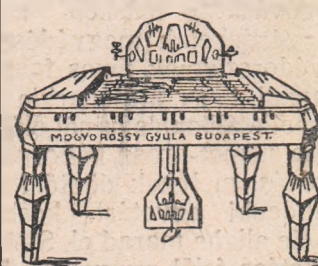
MERKANTIL NYOMDA

HAVAS ÉS LEHNER
BUDAPEST VIII., NÉMET-UTCA 27. SZ.
TELEFON-SZÁM: JÓZSEF II-83

Dusan felszerelt raktár a borotváláshoz szükséges cikkeknek: GILLETTE önbortváló készülékek eredeti pengékkel. Más szerkezetű angol és német eredetű borotváló készülékek igen jó minőségben: 8-10 koronáig. Kitűnő valódi angol és Solingeni borotvakések és fenőszijak 3-8 koronáig. GOLGATE és egyéb borotváló-szappanok és krémek, ecsetek stb. jutányos árban

Dankovszky István
Budapest V., József-tér 8.

Cimbalom

Számos kitüntetés jó munkáért.

Fuvolák, tárogatók, citerák, harmonikák stb. Hurok. Javítás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab hangszergyár, Budapest, VII.
Rákóczi-ut 17 — Árjegyzék ingyen.

Legújabb szabad acélszerkezettel, részlete is. Csodás, tisztán hangzó GRAMOFON (beszélőgép) 25 koronáig. Hozzá Fedák Sári, Király Rózsa, Berezei Bonoi, Caruso-tól legszebb lemezek 2 korona 50 fillér. Hegedők világ hírhedű mesterek hű utáizatai.